

P O R O Č I L O O D E L U

EMMA

PSIHOSOCIALNA POMOČ DEKLETOM IN MLADIM ŽENSKIM Z IZKUŠNJO NASILJA

Programne pomoči žrtvam nasilja na zavodu EMMA uspešno izvajamo od ustanovitve leta 2000. Programi so namenjeni posameznicam in posameznikom, ki se zaradi različnih neugodnih dejavnikov znajdejo v stiski in pri nas poiščejo pomoč, in širšemu krogu ljudi, ki jih problematika nasilja zanima, se jih dotika in se želijo na tem področju izobraževati in ozavestiti. Naše delovanje je kurativno, neposredna pomoč žrtvam nasilja, in preventivno v smislu ozaveščanja različnih javnosti o problemih nasilja. Jedro dejavnosti je neposredna pomoč žrtvam nasilja, specializacija pa pomoč dekletom in mladim ženskam – žrtvam nasilja.

V letu 2004 je bilo na zavodu EMMA v programe individualnega svetovanja, zagovorništva in v obe skupini za samopomoč vključenih 64 uporabnic, od tega 38 deklet in mladih žensk v individualno svetovanje, 12 v skupino za samopomoč, 11 pa smo ponudili zagovorništvo. Žal ugotavljamo, da je bilo nekaj deklet starih manj kot 18. let in smo njihovo problematiko reševali timsko, usklajeno s centrom za socialno delo, vendar pa sta 2 dekleti do polnoletnosti živeli »v ilegali«, saj ustrezne rešitve iz nastale situacije nismo našli. Dekleti sta zbežali od doma; sicer sta bili v stiku z nami in pristojnim CSD, vendar nista dobili ustrezne pomoči.

Zavod EMMA ima dnevni krizni center, žal pa nimamo možnosti za namestitev, ki bi bila tako na podlagi naših izkušenj, izvedene analize stanja in sporočila okroglega mize v letu 2003 »Odpiranje centra za mlade ženske žrtve nasilja«, še kako potrebna.

Krizni center je torej prepoznaven prostor, kamor se lahko dekleta in mlade ženske, žrtve nasilja, zatečejo po informacije in pomoč, prostor, ki s svojimi akcijami (zloženkami, okroglimi mizami ipd.) opozarja družbo na perečo problematiko

nasilja, jih osvetljuje, pokaže nanje, nakaže rešitve in s tem ustvarja družbeni prostor za reševanje problemov, povezanih z nasiljem nad ženskami in otroki. Deluje preventivno (v javnosti, medijih, skrbi za kroženje informacij, izobraževanje ipd.) in kurativno (z informacijami, zagovorništvom, svetovanjem, vključevanjem v skupine za samopomoč, pomočjo pri iskanju možnosti za umik iz nasilne situacije).

Zakaj posebna pomoč dekletom in mladim ženskam, žrtvam nasilja?

Osnovna ciljna skupina (in tudi dejansko najštevilčnejša) so dekleta in mlade ženske, žrtve nasilja. Osebe so zaradi neugodnih dejavnikov, prvenstveno izzvanih z nasilnimi dejanji v družini ali izven nje, v akutnih in trajajočih kriznih stanjih.

Gre za vse oblike nasilja, specifično pa je to, da je velik odstotek uporabnic preživel spolno zlorabo v otroštvu, pozneje pa so imele izkušnje tudi z drugimi oblikami nasilja, najpogosteje so bile žrtve fizičnega nasilja. Vzrok je v dinamiki nasilja, vedenjskem vzorcu, ki ga imajo uporabnice možnost spremeniti, če poiščejo strokovno pomoč. S tega vidika so naši programi vsekakor začetek »ozdravitve«.

Pomembno za uporabnice je tudi, da vedo, kam se lahko obrnejo po pomoč, da se lahko njihova stiska prične reševati takoj in na ustrezen način.

Raziskava »Mlade ženske – žrtve nasilja«, ki smo jo opravili leta 2002, je potrdila naše prepričanje, da v Sloveniji nimamo specializirane namestitve ravno za to populacijo žrtve nasilja, bi jo pa vsekakor potrebovali. To nam potrjujejo tudi izpolnjeni vprašalniki CSD in nevladnih organizacij, ki so sodelovali v raziskovalni akciji. Vsi se srečujejo s problematiko reševanja namestitve deklet in mladih žensk, ki

doživljajo nasilje. »Zasilno« nekatere namestijo v obstoječe varne hiše ali materinske domove, vendar je vsem skupna ugotovitev, da je zanje, ki imajo druge specifične potrebe, ta namestitev neustrezna, velikokrat pa tudi nemogoča zaradi pomanjkanja prostora. Brez systemske ureditve in odgovornosti celotne družbe do reševanja problematike nasilja tega ne bomo nikoli uspešno reševali. Na podlagi raziskave ugotavljamo:

- V strokovni javnosti obstaja zelo močna podpora odpiranju zatočišč, varnih hiš in materinskih domov. O tem, ali je treba odpirati specializirane ustanove za žrtve nasilja, npr. za mlade ženske, so mnenja deljena. V ospredje se prebija spoznanje o potrebnosti specializiranih varnih hiš, zatočišč in materinskih domov.
- Poznavanje problematike nasilja nad mladimi ženskami je nezadostno. Primanjkuje informacij in zavedanja tega pojava.
- Ne obstaja prepoznaven prostor za mlade ženske, žrtve nasilja, kamor bi jih lahko namestili in kamor bi se lahko umaknile po pomoč, da bi se njihova stiska začela reševati takoj. Zato stiska traja.

Zavod EMMA se zavzema za odpiranje centra za pomoč in nastanitev za mlade ženske, žrtve nasilja, ki so že polnoletne in nimajo več možnosti bivanja v kriznih centrih za mlade. Sicer se lahko umaknejo v obstoječe varne hiše ali zatočišča in tudi v materinske domove. Žal so njihove kapacitete tako skromne, da težko najdejo prostor v njih. In tudi ko že bivajo v njih, na podlagi večletnih izkušenj ugotavljamo, da tam primanjkuje specializirane pomoči, ki bi jim ustrezala.

Ženske in otroci, žrtve nasilja, so zelo široka kategorija, prav tako same ženske, žrtve nasilja. Namesto univerzalizma bi morali upoštevati tudi razlike in dopustiti, da se nadaljuje (ali prične) diverzifikacija uporabnic varnih hiš, zatočišč in materinskih domov.

Ob boljšem sodelovanju in strokovni pomoči in namestitvi žrtev nasilja, ki zapusti nasilnega partnerja, ne bi bila več prepuščena sama sebi in svoji iznajdljivosti, ampak bi dobila sebi primerno rešitev iz nastale situacije.

**Dževada Popaja
Natalija Gregorič**